

Kako je Mojkovčanin Nikola Ilić, trans muškarac, prošao put od neprihvatanja do razumijevanja zajednice

Ljubavlju svoje porodice protiv brutalnosti okoline

Na razgovor je došao vidno zadovoljan i odmoran. Upravo se vratio iz Mojkovca gdje je pomagao svojim da se pripreme za zimu. Kroz razgovor je objasnio da voli da boravi kod svojih, ne samo zbog čistog zraka na sjeveru, već i porodične atmosfere koja mu prija i uvijek ga osnaži i pripremi za nedaće.

Podršku porodice nije imao odmah nakon autovanja, već nakon procesa i osnaživanja, što je trajalo tri godine. Nakon tog perioda stekao je puno razumijevanje, shvatanje i podršku svojih. Danas je prihvaćen. S druge strane, vršnjaci i okolina nijesu bili otvoreni da ga prihvate već brutalni.

ODLUKA

- Ne osjećam da mi je bezbjednost ugrožena. Vjerujem da je sve do stava, upornosti i edukacije – objašnjava Nikola Ilić, trans muškarac, položaj jednog pripadnika LGBTIQ zajednice u Podgorici.

Priča da je u njegovom slučaju bilo komplikovano „traženje svog identiteta“, ali da nakon spoznaje sebe i istinskog ja, nije bilo prepreka već se hrabro autovao drugima. Bio je siguran da život želi da nastavi kao muškarac i čekao je pogodan momenat da to saopšti porodici i okolini. To je bilo na prelasku iz osnovne u srednju školu. Tada je promijenio i sredinu, iz Mojkovca se preselio u Podgoricu.

- Rekao bih da od treće godine osjećam da sam dječak. Drugi su to opisivali kao muškobanjasto ponašanje. Znam da sam oduvijek želio da budem nečiji momak, otac, djed. To je bio moj osjećaj – nastavlja svoju priču.

Dodaje da je tada svoj pol posmatrao kao problem, svoje ponašanje kao neprilagodeno. Sada zna da je u pitanju bio nedostatak obrazovanja o različitim seksualnim identitetima, polu i rodu. Danas je Nikola ponosni trans muškarac.

- Ponosan sam na svoju transrodnost jer sam kao trans muškarac morao mnogo toga u životu da podnesem i prođem razne faze kako bih bio ono što sam oduvijek osjećao da jesam – objašnjava razliku između trans i cis muškarca.

- Dodaje da su cis muškarci rođenjem dobili „odlike“ muškog pola dok je on morao da se u početku krije, vezuje zavojima, bandažira i na kraju podvrgne gornjoj operaciji (rekonstrukcija dojki) kako bi tijelo prilagodio polu za koji osjeća da mu pripada.

Za proces tranzicije je prvo saopštio tetki, a kasnije cijeloj porodici, uključujući i babu i djeda koji su ga podigli.

- Stariji ljudi možda i jesu patrijarhalni, ali i dalje mogu da razumiju. Znam da postoji prostor za ljubav uz prave informacije uspijeva da dopre do njih. Moj pradjeda nikada nije pogriješio u komunikaciji kada sam tražio da mi se obraćaju u muškom rodu. Skoro su moju babu pitali šta joj radi unuka i gdje je, a ona im je od-

brusila da sigurno misle na njenog unuka – s ponosom ističe ljubav i podršku koju sada ima od svojih najbližih.

DISKRIMINACIJA

Iako u krugu porodice voljen i poštovan, osjetio je diskriminaciju i višestruku marginalizaciju od drugih, s obzirom na to da je dijete bez oca, dolazi sa Sjevera, te da su ga podigli roditelji njegove majke.

Zbog lošeg životnog iskustva i želje da pomogne drugima da ne proživljavaju isto što i on, sa 19 godina već je bio aktivista u borbi za ljudska prava. Želja mu je da inspiriše druge i osnaži ih da budu ponosni na ono što jesu. Bio je žrtva brutalnog nasilja vršnjaka i obrazovnog sistema s obzirom na to da se sa 14-15 godina autovao i tražio da mu se obraćaju u muškom rodu.

- Nastavnici u školi, ali i u domu nijesu željeli da mi se obraćaju kao Nikoli. Tvrdili su da tako nešto ne postoji. Da izmišljam – prisjeća se bolnih uspomena iz perioda odrastanja. S obzirom na to da u školi nije dobio poštovanje i priznanje za svoju transrodnost, često je bježao iz škole, imao mnogo izostanaka... Nijesu samo izostanci pratili njegov proces tranzicije. Zbog brutalnosti okoline često je imao suicidalne misli, osjećao anksioznost i depresiju. U jednom trenutku u domu za učenike pretrpio je brutalni napad u prostorijama učeničkog doma.

- Psovali su me, kinjili, maltretirali, udarali. I tako nekoliko sati. Tek nakon poziva moje majke nasilnici su privedeni i protiv njih je pokrenut sudski postupak. Nijesu me ni pozvali na suđenje, a oni su na kraju kaznjeni sa opomenom. Od tada sam izgubio vjeru u pravosuđe – nastavlja svoju priču Nikola. Nasilnici su se izvukli sa opomenom, a on sa traumom koja ga je pratila godinama. Doživ-

Nikola priča da je u njegovom slučaju bilo komplikovano „traženje svog identiteta“, ali da nakon spoznaje sebe i istinskog ja, nije bilo prepreka već se hrabro autovao drugima. Bio je siguran da život želi da nastavi kao muškarac i čekao je pogodan momenat da to saopšti porodici i okolini

Nikola Ilić

ljavao bi stres svaki put kada bi neko u njegovoj blizini vikao. Da bi se izborio sa iskustvom nasilja morao je redovno da posjećuje psihologa.

NASTAVNICA

Nastavio je da živi u domu za učenike u ženskom dijelu, jer mu ustanova nije dozvoljavala da pređe u dio namijenjen za muškarce. Imao je razumijevanje cimerki i drugarica. Maltretiranje u školi više nije mogao da trpi pa je četvrti razred završio vanredno. Vrijeme provedeno van časova iskoristio je za rad na sebi, zdravlju i samopouzdanju.

Postojala je u školi jedna svijetla tačka. Nastavnica Engleskog jezika dala mu je kontakt

Jovana Ulićevića, učenika kome je predavala, a koji je tada bio jedini javno autovan trans muškarac u Crnoj Gori.

- Od razgovora sa Jovanom moj život se promijenio. Dugo sam razmišljao da li da ga pozovem, ali sam na kraju skupio hrabrost i to učinio. Sjećam se da smo razgovarali satima na prvom sastanku. Objasnio mi je servise organizacija Spektra, Kvir i Juventas za osobe poput mene, kao i da godinama rade na okupljanju, osnaživanju i edukovanju zajednice i naših prijatelja i porodica. Stali su u moju zaštitu. Od tada počinje moje osnaživanje – kaže Nikola koji je danas jedan od koordinatora Asocijacije Spektra. Jedan od servisa pomenutih

organizacija je podrška roditeljima koji imaju djecu iz LGBTIQ zajednice. Nikola dodaje da je veoma važno pomoći roditeljima u trenucima kada misle da gube dijete i dobijaju novo, kada svoje dijete posmatraju kao dvije osobe iako je u pitanju jedna.

- Ljudi iz organizacija su, kada sam odlučio da se prilagodim onome što više jesam, razgovarali sa mojom majkom i mogli joj da dođe do pravih informacija i samim tim da me bolje razumije. Njen spokoj donio je i meni mir. Ne samo trans osobe već i njihove porodice osjećaju veliki pritisak. Treba da se nose sa sramotom koja im je nametnuta, a to nije lako – objašnjava mladić.

Sačuvao je odnos sa svojim. Dio je porodice kao što je to bio dok nije prilagodio pol. Kada bi išao u Mojkovac kod svojih bi nosio izvještaje od psihologa, tekstove koje je pisao o transrodnosti, publikacije i čitao im... Na taj način nije samo njih obrazovao već i osnaživao sebe.

- Kada god te neko spomene i kaže da si unuka mi ga ispravimo. Mi te uvijek branimo – rekla mu je baba dok je bio kod njih tokom odmora.

VEZA

Nikola je sada u vezi sa trans ženom. Objasnjava da je tek sa njom prigrlio svoju transrodnost, jer ga doživljava kao osobu. Dodaje da su ga prije nje, djevojke tretirale kao cis muškarca i da je to uticalo na njegovu disforiju.

- Pokušavao sam da se uklopim u cis normativ, to jeste da budem muškarac koji pripada muškom polu rođenjem. Fizički kontakt sa djevojkama mi nije prija, jer sam se trudio da budem nešto što nijesam kako bih bio ono što one žele. Sa Hanom je drugačije i moja transrodnost nije veća od mene – govori o svojoj vezi.

Ne želi više da se uklapa u cis normativni i binarni sistem koji muškarcima i ženama nameću uloge u odnosu na pol i rod. Shvata osobe koje ne žele da prihvate svoje seksualne i rodne identitete i ne osuđuje ih.

- Smatram da društvo osuđuje različitosti pa je razumljivo da mnogi žele biti dio većine. Ja ne želim da budem dio mase. Moja različitost mi je pomogla da prihvatim i zavolim sebe ovakvog kakav jesam. Ljudima koji žive po principima patrijarhalnog sistema je teško da shvate zašto neko želi da prilagodi pol, posebno ako se radi o prelasku iz pozicije moći – muškarca u poziciju nemoći – žene. Ljudi nijesu fokusirani na sebe, na lični razvoj i doprinos društvu – govori Nikola o razlozima svog aktivizma.

Dodaje da je važno da LGBTIQ zajednica bude vidljiva, da se osobe povezuju sa njom kako bi svi zajedno mijenjali svijet na bolje. Zbog toga će 21. septembra biti na prajdu i poziva druge da pokažu solidarnost, ljubav i podršku.

Za kraj govorio je o željama za budućnost.

- Da bi promijenile oznake za pol u dokumentima trans osobe moraju da prođu kroz potpunu tranziciju. To znači da moramo da pristanemo na sterilizaciju. A ja bih volio jednog dana da u očima svoga djeteta vidim sebe, da ima moje pokrete, da prepoznam nasljeđe moje porodice... – zaključuje Nikola. **Kristina ČETKOVIĆ**

(Tekst je nastao u okviru projekta „(Ne)Zaštićeni“ koji sprovodi NVO 35mm a finansira Ministarstvo za ljudska i manjinska prava. Mišljenja i stavovi izneseni u ovom članku ne moraju neophodno predstavljati mišljenja i stavove Ministarstva za ljudska i manjinska prava.)

Nikola Ilić će 21. septembra biti na prajdu